

3. Левченко М.О. Методи оцінки ризиків зовнішньоекономічної діяльності машинобудівного підприємства / М.О. Левченко // Вісник Хмельницького національного університету. – Хмельницький, 2010. – №6. – С.190-194.
4. Барташевська Ю.М. Інвестиційні ризики машинобудівного підприємства / Ю.М. Барташевська // Європейський вектор економічного розвитку. – 2010. – №2 (9). – С. 31-37.
5. Паляниця В. Обґрунтування факторів і джерел ризиків машинобудівних підприємств / В. Паляниця // Галицький економічний вісник. – 2010. – № 1(26). – С. 115-122.
6. Смирнова Т.О. Управлінські рішення щодо зниження ризиків інвестиційної діяльності підприємства / Т.О. Смирнова, Х.Ю. Малкуш // Вісник національного університету «Львівська політехніка». – 2010. – №684. – С.223-227.
7. Фінанси підприємств: підручник / за ред. проф. А. М. Поддєрьогіна. – К.: КНЕУ, 2001. – 460 с.
8. Менеджмент продуктивності: навч. посіб. / [укл. А. О. Ласкавий]. – К.: КНЕУ, 2004. – 288 с.
9. Завіновська Г.Т. Економіка праці: навч. посібник / Г.Т. Завіновська. – К.: КНЕУ, 2003. – 300 с.
10. Матвійчук А.В. Штучний інтелект в економіці: нейронні мережі, нечітка логіка: монографія / А.В. Матвійчук. – К.: КНЕУ, 2011. – 439 с.

640.4(477)

Капліна А.С., аспірант,

ВНЗ Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

МОНІТОРИНГ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Соціальні, економічні зміни, що відбуваються сьогодні в Україні тісно пов'язані з перетвореннями в різних галузях економіки і зокрема у готельному господарстві. Це в свою чергу відбивається на динаміці процесів галузі. У науковців і практиків все більше зростає інтерес до існуючих проблем управління готельними підприємствами, про що свідчить поява чисельних публікацій: Х.Є. Роглев, Л.І. Нечаюк, Н.О. Нечаюк, С.І. Байлик, М.П. Мальська, І.Г. Пандяк, М.Г. Бойко, Ю.Я. Опанашук, В.А. Азар, О.П. Дурович, М.І. Кабушкіна, В.І. Карсекін, Т.І. Ткаченко, Д.Р. Уокер, Ф. Бастіа, Т. Хім, Р. Браймер, С. Бартлетт, К. Епертон – Томас та інші.

На відміну від країн світу індустрія гостинності в Україні характеризується відсутністю висококонкурентних позицій. Це пов'язано з існуванням низки проблемних питань:

- 1) відсутність чіткого законодавчого визначення готельного господарства у туристичній галузі, а також його відомче підпорядкування;
- 2) неврегульованість права власності на землю, особливо для іноземних інвесторів;
- 3) невідповідність інфраструктури готельних підприємств міжнародним нормам;
- 4) не вирішено питання зміни форми власності;
- 5) низька спеціалізація;
- 6) відсутність корпоративних форм готельного господарства (міжнародних готельних ланцюгів);
- 7) недостатня якість обслуговування у висококатегорійних готелях;
- 8) оптимізація трьохзіркових готелів з позицій «ціна і якість послуг»;
- 9) розширення мережі економічних готелів;
- 10) комплексне освоєння природного та історико-культурного потенціалу туристичних регіонів країни;
- 11) інвестування реконструкції та будівництва нових готелів невисокої категорії;
- 12) вдосконалення управління готельними підприємствами;
- 13) недостатня ефективність маркетингу і взаємодії на туристичному ринку сучасних готелів;
- 14) підтримка на державному рівні формування національних готельних ланцюгів з новими стандартами готельного сервісу.

Тому метою написання даної статті є проведення дослідження соціально-економічного стану підприємств готельного господарства України через розгляд існуючих проблемних питань в індустрії гостинності та визначення комплексу завдань, необхідних для вирішення готельними підприємствами.

В умовах ринкової економіки управління готельним господарством в Україні здійснюється у відповідності до професійного напрямку діяльності і спрямовано вирішити головну мету кожного

підприємства – забезпечити його рентабельність. Для цього широко застосовуються матеріальні, трудові, інформаційні ресурси, які ґрунтуються на принципах, функціях і методах управління. На відміну від існуючих галузей економіки у сфері гостинності досягти мети і отримати конкурентні переваги можливо лише за умови вирішення комплексу задач (рис.1).

У готельному господарстві для його управління застосовуються різні підходи: процесуальний, системний, ситуаційний та інші. Кожний з них дозволяє впроваджувати різні технології та управлінські рішення в залежності від поставлених задач. Досягти безперервного процесу управління, як взаємопов'язаних управлінських функцій, можливо використовуючи процесуальний підхід.

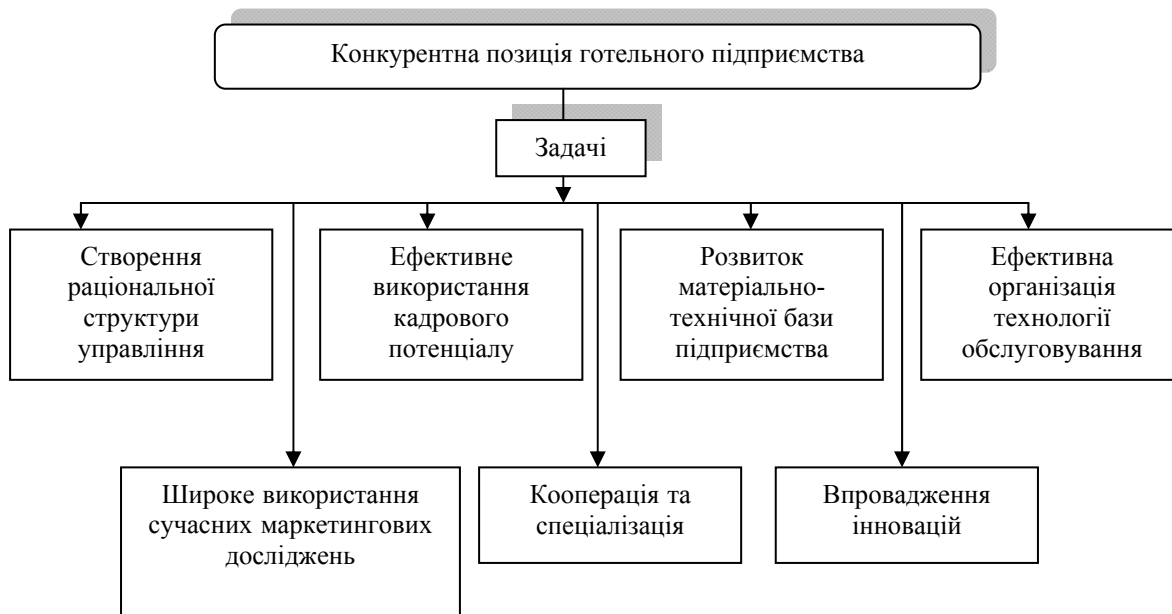


Рис.1. Комплекс задач, які необхідно вирішити готельним підприємствам для забезпечення їх конкурентних позицій [систематизовано автором]

Поєднати усі взаємопов'язані елементи готельного підприємства (людські ресурси, структурні підрозділи, технології, управлінські рішення,

що зорієнтовані на досягнення різних цілей, відбувається завдяки системному підходу.

Застосування різних методів управління в залежності від обставин, які формуються у середовищі готельних підприємств, можливо за умови використання ситуаційного підходу.

Сучасне середовище підприємств гостинності є мінливим, бо воно підлягає постійній дії зовнішніх та внутрішніх чинників, тому, на наш погляд, у кожному конкретному випадку необхідно застосовувати найбільш ефективний.

Важливою особливістю управління готельними підприємствами України є оптимальний розподіл цілей і завдань між структурними ланками, які представлені конкретними службами, змінами, окремими працівниками тощо. Таким чином, структура управління підприємствами гостинності відзеркалює їх основні риси (рис. 2).

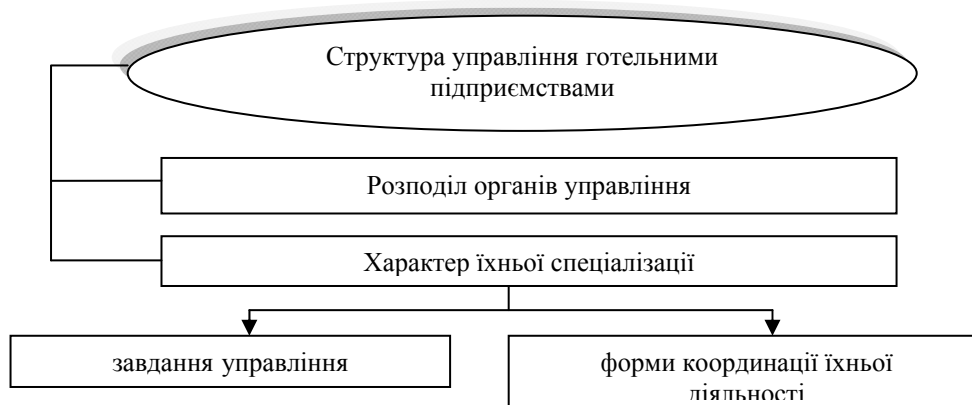


Рис.2. Структура управління готельними підприємствами за Мальською М.П., Пандяк І.Г. [систематизовано автором]

Нормативно-правовою базою діяльності готельного господарства України на сьогодні є: Конституція України, Закони України “Про туризм”,

“Про захист прав споживачів”, “Про стандартизацію”, “Про професійний розвиток працівників” від 12 січня 2012 року № 4312-VI, “Про внесення змін деяких законів України щодо розвитку та підготовки готельної інфраструктури до проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 з футболу” від 8 липня 2010 року № 2468-VI, Указ Президента України від 01.06.2005 № 900/2005 “Про першочергові заходи щодо створення сприятливих умов життєдіяльності осіб з обмеженими фізичними можливостями”, Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2009 №784 “Про затвердження плану заходів щодо створення безперешкодного життєвого середовища для осіб з обмеженими фізичними можливостями та інших маломобільних груп населення на 2009-2015 роки “Безбар’єрна Україна”, інструкція щодо заповнення форми державного статистичного спостереження №1– готель (річна) “Звіт про роботу готелю”, затверджена наказом Державного комітету статистики України від 30.04.2004 №258, зареєстровані в Міністерстві юстиції України 25.05.2004 за №657/9256; Постанова Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 №1136 “Про забезпечення дотримання законодавства під час надання послуг іноземцям та особам без громадянства”; ДСТУ 4268:2003 “Послуги туристичні. Засоби розміщування. Загальні вимоги.”, ДСТУ 4269:2003. “Послуги туристичні. Класифікація готелів.” та інші. Але слід зазначити, що дотепер в Україні законодавство не дає чіткого визначення готельного господарства з точки зору його належності до туристичної галузі. Тому існує в Україні потреба у розробці нормативних актів для готельного господарства, які б були основою засад подальшого розвитку його конкурентних переваг.

Як і всі галузі економіки готельне господарство має комплекс принципів управління, на яких ґрунтуються загальні підходи щодо їх розвитку (рис.3).



Рис. 3. Принципи організації системи управління готельними підприємствами [2, с.135] [систематизовано автором]

Аналіз сучасного стану розвитку готельного господарства України вказує на те, що перші етапи реформування економіки країни не сприяли модернізації галузі. Причини такого стану полягали у перерозподілі форми власності, низькій матеріально-технічній базі готельних підприємств, недостатності кваліфікованих кадрів, втраті ділових зв'язків з країнами світу, масштабних інфляційних процесах, різкому падінні купівельної спроможності населення. Це лише незначний перелік причин, які сприяли погіршенню умов функціонування галузі.

Для готельного господарства, як соціально-економічної системи важливим є існування таких

складових: соціальна, організаційна, економічна, технічна, наукова., які тісно пов'язані між собою (рис. 4).

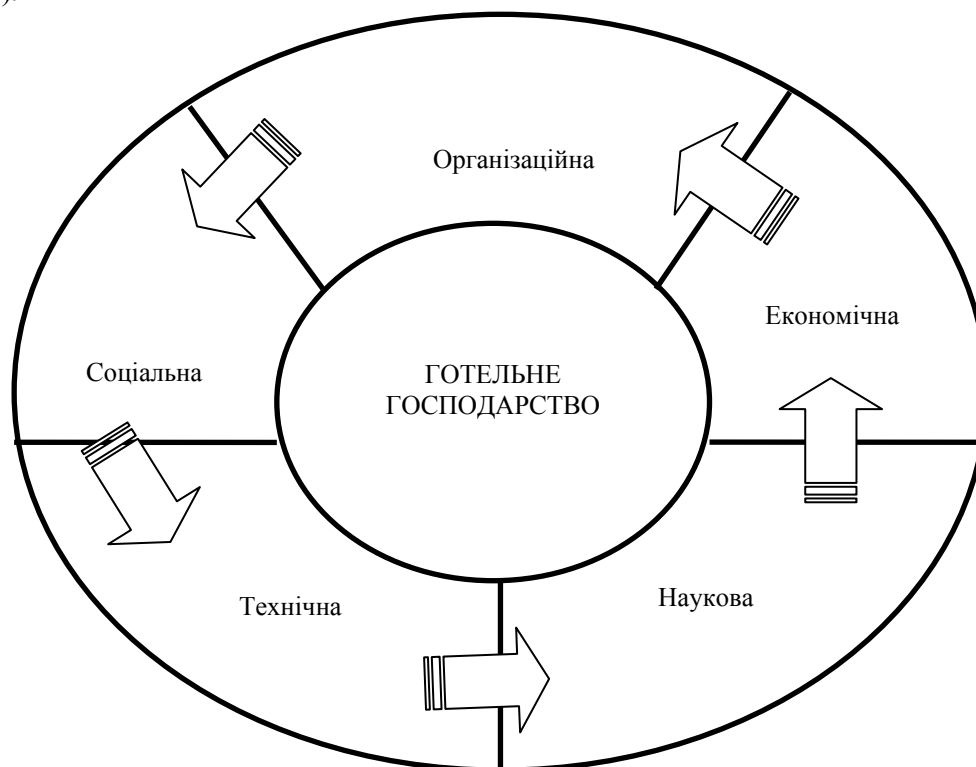


Рис.1. Складові готельного господарства як соціально-економічної системи [розроблено автором]

Соціальна складова готельних підприємств України визначається розвитком соціальної інфраструктури, демографічною ситуацією, потребами працівників, ціннісними пріоритетами. Разом з тим вона має цільову спрямованість – надати доступні послуги реальні й ефективні, головною особливістю яких є доступність кожному громадянину України з урахуванням його віку, соціального стану, здоров'я. Це в першу чергу передбачає створення мережі готельних підприємств соціального спрямування з якісними послугами.

У Європейських країнах розвиток соціальних засобів розміщення іде поруч з соціальним туризмом, на які виділяються субсидії за рахунок державних, недержавних фондів, благодійних організацій. Застосування таких підходів у нашій країні сприятиме залученню у туризм України категорії населення з низькими доходами.

Організаційна складова готельного господарства пов'язана перш за все з організаційною структурою готельних підприємств, територіальному розміщенню їх виробництва, а також форм його організації, чисельністю і складом персоналу.

Проведений аналіз чисельності працевлаштованих осіб у готельних підприємствах та ресторанах України свідчить, що за останні 4 роки (2005– 2009 рр.) вона скоротилася на 1,1 тисячу осіб, що складає 6,3%, а у 2010 році відбулося їх збільшення на 1,9 тисяч осіб (10,9%) порівняно з 2005 роком. Разом з тим скоротився попит на робочу силу у готельному господарстві на 1 тисячу осіб у 2010 році, що відповідає 52,63% порівняно з 2005 роком [1].

Поясненням негативних змін у готельному бізнесі є зменшення чисельності населення, зниження купівельної спроможності громадян, збільшення тарифів на енергоносії, перехід на ринкову економіку, формування конкурентного середовища у галузі, зростання інфляційних процесів, відсутність ефективної системи управління підприємствами, низька кваліфікація персоналу, застаріла матеріально-технічна база, недостатня мотивація для найманих працівників.

На розвиток готельного господарства України у більшій мірі впливає стан туристичної галузі, який на сьогодні поступово переходить у фазу становлення, а також зростання ролі Держави на світовому ринку туристичних послуг, що буде досліджено у подальшому.

Література:

1.Статистичний щорічник України за 2010г рік/за ред. О.Г. Осауленка; відп. За вип. Н.П. павленко.- 2010р, 559с.

69:332.1

Турко М.О., аспірант,
ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

АНАЛІЗ ФАКТОРІВ РИЗИКУ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ, ЩО СПЕЦІАЛІЗУЮТЬСЯ НА ПРОМИСЛОВОМУ ТА ЖИТЛОВОМУ БУДІВНИЦТВІ

Функціонування будь яких комерційних підприємств, в тому числі і будівельних, орієнтоване на досягнення певного фінансового результату. В сучасних реаліях економіки України під впливом різноманітних ризиків зовнішнього і внутрішнього походження фактично отриманий фінансовий результат будівельних підприємств може відрізнятись від запланованого. В цьому контексті особливої актуальності набуває аналіз факторів ризику, що впливають на відхилення фактичного прибутку від його запланованого значення.

Аналізу факторів ризику присвячена велика кількість наукових робіт, серед яких роботи Андрушківа Б.М., Балабанова І.Т., Гранатурова В.М., Івченко І.Ю., Замчалова С.С., Кудрявцевої А.А., Литовченко І.Б., Малашиної Н.Н., Паляниці В.А., Панібратова Ю.П., Харічкова С.К, Хохлова Н.В. та багатьох ін. Проте питання аналізу факторів ризику для будівельних підприємств залишаються недостатньо висвітленими і потребують подальшої розробки.

Метою статті є аналіз впливу основних зовнішніх і внутрішніх факторів ризику будівельних підприємств, що спеціалізуються на промисловому та житловому будівництві, на відхилення фактичного прибутку від запланованого. Для цього будемо використовувати методи кореляційно-регресійного аналізу.

Оскільки врахувати всі фактори ризику, що впливають на відхилення фактичного прибутку від його запланованого значення не є можливим, доцільно виділити основні з них за допомогою кореляційного аналізу.

За результатами кореляційного аналізу можна робити висновки про характер і силу зв'язку між змінними. Для оцінки тісноти зв'язку використовують коефіцієнт кореляції, значення якого може коливатися від -1 до +1.

В тому випадку, коли значення коефіцієнта кореляції більше нуля, має місце прямий зв'язок, тобто при збільшенні (зменшенні) значення однієї змінної збільшується (зменшується) значення іншої змінної.

Коли ж коефіцієнт кореляції є від'ємним, – зв'язок зворотній, а отже зі збільшенням (зменшенням) значення однієї змінної зменшується (збільшується) значення іншої змінної.

Чим ближче коефіцієнт до одиниці (-1), тим сильніший зв'язок між ознаками [1].

В табл. 1 представлені дані щодо впливу зовнішніх та внутрішніх факторів ризику підприємств будівельної галузі Дніпропетровської області на відхилення їх фактичного прибутку від запланованого.

Необхідно зауважити, що внутрішні фактори ризику для підприємств «А» і «Б» є однаковими, зовнішні ж фактори ризику дещо відрізняються, що пов'язано з їх орієнтацією на різного споживача. Для підприємства промислового будівництва споживачем є промислові підприємства, для підприємства житлового будівництва – населення.

Як видно з таблиці 1 у всіх випадках коефіцієнт кореляції $>0,75$ (або $<-0,75$), що говорить про те, що вплив виділених факторів на відхилення прибутку є сильним.

Таким чином, за результатами кореляційного аналізу до основних зовнішніх факторів ризику впливаючих на відхилення фактичного значення прибутку від запланованого можна віднести наступні:

1) для будівельного підприємства, що спеціалізується на промисловому будівництві:

- зміна попиту на будівельну продукцію в регіоні;
- зміна розміру мінімальної заробітної плати;
- зміна курсу гривні по відношенню до долару США;